

Területi Statisztika

Közzététel: 2024. május 28.

A tanulmány címe:

Agglomerációk, településegységek és vonzaskörzetek Magyarországon, 2024

Szerző:

Tóth Géza

<https://doi.org/10.15196/TS640304>

Az alábbi feltételek érvényesek minden, a Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) Területi Statisztika c. folyóiratában (a továbbiakban: Folyóirat) megjelenő tanulmányra. Felhasználó a tanulmány, vagy annak részei felhasználásával egyidejűleg tudomásul veszi a jelen dokumentumban foglalt felhasználási feltételeket, és azokat magára nézve kötelezőnek fogadja el. Tudomásul veszi, hogy a jelen feltételek megszegéséből eredő valamennyi kárért felelősséggel tartozik.

- 1) A jogszabályi tartalom kivételével a tanulmányok a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) szerint szerzői műnek minősülnek. A szerzői jog jogosultja a KSH.
- 2) A KSH földrajzi és időbeli korlátozás nélküli, nem kizárólagos, nem átadható, térítésmentes felhasználási jogot biztosít a Felhasználó részére a tanulmány vonatkozásában.
- 3) A felhasználási jog keretében a Felhasználó jogosult a tanulmány:
  - a) oktatási és kutatási célú felhasználására (nyilvánosságra hozatalára és továbbítására a 4. pontban foglalt kivétellel) a Folyóirat és a szerző(k) feltüntetésével;
  - b) tartalmáról összefoglaló készítésére az írott és az elektronikus médiában a Folyóirat és a szerző(k) feltüntetésével;
  - c) részletének idézésére – az átvevő mű jellege és célja által indokolt terjedelemben és az eredetihez híven – a forrás, valamint az ott megjelölt szerző(k) megnevezésével.
- 4) A Felhasználó nem jogosult a tanulmány továbbértékesítésére, haszonszerzési célú felhasználására. Ez a korlátozás nem érinti a tanulmány felhasználásával előállított, de az Szt. szerint önálló szerzői műnek minősülő mű ilyen célú felhasználását.
- 5) A tanulmány átdolgozása, újra publikálása tilos.
- 6) A 3. a)–c.) pontban foglaltak alapján a Folyóiratot és a szerző(ke)t az alábbiak szerint kell feltüntetni:

„Forrás: Területi Statisztika c. folyóirat 64. évfolyam 3. számában megjelent, Tóth Géza által írt, Agglomerációk, településegységek és vonzaskörzetek Magyarországon, 2024 c. tanulmány”

- 7) A Folyóiratban megjelenő tanulmányok kutatói véleményeket tükröznek, amelyek nem esnek szükségképpen egybe a KSH, vagy a szerzők által képviselt intézmények hivatalos álláspontjával.

Agglomerációk, településgyűttek és vonzáskörzetek Magyarországon, 2024*

Agglomerations, settlement groups and catchment areas in Hungary, 2024

Tóth, Géza

Központi Statisztikai Hivatal,
Miskolci Egyetem
E-mail: geza.toth@ksh.hu

A településszerkezetben meghatározó szerepű agglomerációk, agglomerálódó térségek és nagyvárosi településgyűttek lehatárolásának felülvizsgálata a területfejlesztés szereplőinek alapvető igénye. A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) – a 2022. évi népszámlálás adatainak felhasználásával – felülvizsgálta legutóbbi, 2014. évi lehatárolását, annak érdekében, hogy ezzel is követni tudja a hazai településszerkezetben lejárló folyamatokat, és az új lehatárolás alapján megkezdhesse a legfontosabb adatok közzétételét. Jelen tanulmány a vizsgálat bemutatása után röviden összegzi az eredményeket. Rámutat az ingázás egyre növekvő jelentőségére, felhívja a figyelmet az ingázás által lehatárolható vonzáskörzetek nagyságára. A szerző a települési gazdasági erő és más mutatók számításán keresztül jellemzi a lehatárolt településstruktúrák gazdasági jelentőségét.

Kulcsszavak:
agglomerációk,
településgyűttek,
ingázás,
vonzáskörzetek,
települési gazdasági erő

The review of agglomeration delimitations, agglomerating areas and settlement groups, all playing a decisive role in the settlement structure is a fundamental demand on the part of regional development actors. To this end, the Hungarian Central Statistical Office (HCSO) deemed important to carry out the review using 2022 Population Census data, in order to follow the processes taking place in the domestic settlement structure and to begin

* Az egyes agglomerációk, agglomerálódó térségek és nagyvárosi településgyűttek lehatárolását lásd az Összegzésben, a 369–372. oldalon.

Keywords: agglomerations, settlement groups, commuting, catchment areas, settlement economic power

the publication of the most significant data based on the new delimitation. Present study briefly summarizes the results after presenting the survey. Points out the ever-increasing importance of commuting, draws attention to the catchment area size defined by commuting. The author highlights the economic importance of delimited settlement structures through the calculation of the economic strength of a settlement and other indicators.

Beküldve: 2023. november 24.

Elfogadva: 2024. február 23.

Bevezetés

A 2024. évi lehatárolás módszertani megközelítése alapvetően hasonlít a 2003. (Kovács–Tóth 2003), illetve a 2014. évihez (Tóth 2014, Tóth–Nagy 2014), annak érdekében, hogy az eredmények könnyen összehasonlíthatók legyenek.

A jelen kutatásban is Kőszegfalvi György (Kovács–Tóth 2003) definícióit vettem alapul, azoknak az agglomerációkra vonatkozó módosításával. A módosítást az tette szükségessé, hogy az eredeti definíció az agglomerációkban az elmúlt 10 évre népességnövekedést feltételezett, ami a jelenlegi demográfiai helyzet ismeretében túlzó elvárásnak bizonyult, így már a népesség országos átlagnál kisebb csökkenése is elfogadható volt.

A 2024. évi lehatárolás jellemzői

A mutatók kiválasztása

A lehatárolás módszertanának kialakításához első lépésben kiválasztottam, hogy melyek azok a mutatók, melyek a KSH Adattárházából [1], valamint a 2022. évi népszámlálás településsoros adataiból [2] kutatásomhoz használhatók.

Az alkalmazott mutatók a következők:

1. Lakónépesség-változás (2012–2022), %;
2. Az 2012–2022. években épített lakások aránya, a 2022. évi lakásállomány %-ában;
3. Népsűrűség, 2022. január 1., fő/négyzetkilométer;
4. Az egy állandó lakosra jutó személyi jövedelemadó- (szja-)alapot képező jövedelem (2022), forint;
5. Ingázók aránya a lakónépességhez viszonyítva (2022), %;
6. Foglalkoztatottak aránya (2022), %;

7. A vándorlási különbözet (2012–2022), az időszak elejei népesség %-ában;
8. Naponta a központi településekre eljárók aránya (2022), %;
9. Érettségivel és felsőfokú oklevéllel rendelkezők aránya a 7 éves és idősebb népességből (2022), %.

A felhasznált mutatók skálázása egészen eltérő, így összevethetőségük érdekében a mutatókat normalizáltam.

$$T = \frac{(x - x_{\min})}{(x_{\max} - x_{\min})}$$

ahol T = az egyes mutatók normalizált értékei, x = az adott mutató értéke az adott településen, $x_{\min}$ = az adott mutató legalacsonyabb értéke, $x_{\max}$ = az adott mutató legmagasabb értéke.

A számítás során a normalizált mutatók értékeit átlagoltam, az eredményül kapott mutatót pedig komplex mutatónak tekintettem.

Az agglomerációk, az agglomerálódó térségek és a nagyvárosi településegységek lehatárolásához a következő peremfeltételeket határoztam meg:

1. A települések komplex mutatója a vidéki átlagnál nagyobb legyen. Ezzel biztosítható a településszerkezetből kiemelkedő településstruktúrák lehatárolása.

2. A korábbi vizsgálathoz képest eltérés az is, hogy a központ és a vonzott települések közötti kapcsolat szorosságát nemcsak a komplex mutatóban, hanem peremfeltételként is figyelembe vettem. Így csak azon településeket határoztam le, melyekről a központba lakónépességük minimum 30%-a ingázik. Ez a feltétel korábban 10% volt. A változás okára még visszatérek.

3. A felhasznált mutatók körében is volt változás. Kikerült az ezer lakosra jutó személygépkocsi száma, mely immár nem tekinthető valós területi különbségeket mutató indikátornak. Nem szerepel az iparban, építőiparban és a szolgáltatásban dolgozók aránya sem, a mezőgazdasági foglalkoztatottak a korábbiakhoz viszonyított további csökkenése miatt. Az aktív keresők helyett a foglalkoztatottak arányát használtam, míg új mutatóként bekapcsoltam az érettségivel és felsőfokú oklevéllel rendelkezők arányát a 7 éves és idősebb népességből, a magasabb hozzáadott értéket teremtő tevékenységek alapját képező humán infrastruktúra számszerűsítése érdekében.

A számítások eredménye

A próbaszámítások eredményét a 2014. évi lehatárolással összehasonlítva egy különbség mutatkozik. 2022 óta Baja és Esztergom megyei jogú városi címet kapott, így a számításokat e két település vonatkozásában is elvégeztem. A megyei jogú városok közül Érd és Hódmezővásárhely esetében viszont nem határozható le önálló településstruktúra. Érd vonatkozásában ennek oka, hogy maga is a Budapesti agglomeráció része, így saját településstruktúra lehatárolása nem életszerű. Hódmezővásárhely vonzáskörzete viszont Szeged árnyékában nem tud önálló településstruktúrává válni, a komplex mutató értéke térségében nem éri el a megfelelő határ-

értéket, így az önálló településegységek nem mutatható ki. (Megjegyzem, hogy ez így volt a 2003. és a 2011. évi lehatárolás esetében is.) Az ingázás tekintetében Hódmezővásárhely is központi szerepkörrel rendelkezik (lásd 1. ábra), viszont itt csak a vonzaskörzetekre jellemző folyamatok azonosíthatók (Berkes 2019, 2020) (hasonlóan Szenteshez, illetve Orosházához), míg a környezetétől való elkülönülése – melyet a településszerkezetből kiemelkedő településstruktúráktól elvárnánk – statisztikailag nem igazolható. A vonzaskörzetek központi funkciókkal rendelkező települések körül formálódnak, ahol a város és a falu között létrejövő kapcsolatok, valamint a lakosság térbeli mozgásai településhálózatot hoznak létre (Hajdú–T. Mérey 1985, idézi Bodor–Pénzes 2012).

A vonzaskörzetekre vonatkozó számítást a településre való ingázás súlyozott átlagtávolságával így Hódmezővásárhelyre is elvégeztem (Függelék F1. és F2. ábra). A vonzaskörzeteket lehatároló módszerek közül az általam alkalmazott a deduktív és az empirikus módszerek egyfajta ötvözetének tekinthető. A deduktív módszerek esetében különféle módszerek – például gravitációs modellek – segítségével, elérhetőségi idők felhasználásával határolják le az elméleti vonzaskörzetet, az empirikus módszerek esetében pedig valamilyen gyakorlati adatháttérrel határozzák meg azokat (Bodor–Pénzes 2012). Jelen esetben az elméleti elérési idők, valós ingázási adatokkal való súlyozása adja a számítások alapját. Ennek eredménye ugyan nem fedi le a teljes vizsgálati teret, mint a gravitációsmodell-számítások során (például Kiss–Bajmócy 2001), viszont alkalmazható a településstruktúrák potenciális fejlődésének előrejelzésére.

A Budapesti agglomeráció kiterjedését 2018. évi CXXXIX. törvény [3] 1/1. melléklete szabályozza, mely azonos a 2005. évi LXIV. törvény szerinti lehatárolással [4]. Úgy véltem viszont – mint ahogy arra már korábbi tanulmányunkban is kitértünk (Tóth–Schuchmann 2010) – a területi folyamatok ezt a lehatárolást már némileg túlhaladták, így a számítást a Budapesti agglomerációra is elvégeztem.

A Balatoni agglomerálódó térség települései a Balaton Kiemelt Üdülőkörzethez tartozó településeket jelenti a [3] 1/3. melléklete szerint, így azzal kapcsolatban számításokat nem végeztem.

A lehatárolás eredményét véleményezték a Miniszterelnöki Kabinetiroda, az Építési és Közlekedési Minisztérium, valamint Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium munkatársai.

A településstruktúrák korábbi lehatárolásával kapcsolatos kritikai észrevételekre (Nagy–Timár 2010) – mivel azok jelen vizsgálat módszerét, megközelítését is érintik – szükséges válaszolnom. Említett szerzőpáros szerint ezek a vizsgálatok csak centrum-periféria viszonyrendszerben képesek gondolkodni, míg a rendszerváltás után megjelenő horizontális településkapcsolatok feltárása nem képezi a kutatások tárgyát. Úgy gondolom, hogy bár elméleti szempontból érvelésük akár helyes is lehetne, viszont az általuk kiemelt horizontális kapcsolatok erejét a később bemutatott ingá-

zási helyzet nem támasztja alá (lásd a 100 fős és annál nagyobb ingázási áramlásokat mutató Függelék F3. ábra).

Vizsgálataim szerint a lehatárolt településstruktúrákban 2003-ról 2024-re a települések száma legnagyobb mértékben, 30-cal, illetve annál többel a Budapesti és a Győri agglomerációban, a Szombathelyi és a Zalaegerszegi agglomerálódó térségben, valamint a Székesfehérvári településeggyüttesben emelkedett. Ennél némileg kisebb, de még jelentős mértékű volt a növekedés a Miskolci és a Pécsi agglomerációban.

1. táblázat

Az településstruktúrák lehatárolásának összehasonlítása
Comparison of settlement structures delimitation

Megnevezés	A 2003. évi	A 2014. évi	A 2024. évi
	lehatárolás szerinti településszám		
Budapesti agglomeráció ^{a)}	81	117	115
Győri agglomeráció	29	68	78
Miskolci agglomeráció	13	36	41
Pécsi agglomeráció	21	41	49
Balaton agglomerálódó térség ^{b)}	52	52	53
Egri agglomerálódó térség	10	17	19
Szombathelyi agglomerálódó térség	31	52	63
Zalaegerszegi agglomerálódó térség	29	51	67
Bajai településeggyüttes	–	–	3
Békéscsabai településeggyüttes	10	9	11
Debreceni településeggyüttes	9	13	13
Dunaújvárosi településeggyüttes	–	5	9
Esztergomi településeggyüttes	–	–	2
Kaposvári településeggyüttes	14	23	30
Kecskeméti településeggyüttes	9	8	13
Nagykanizsai településeggyüttes	–	24	27
Nyíregyházi településeggyüttes	5	10	11
Salgótarjáni településeggyüttes	9	10	12
Soproni településeggyüttes	6	12	15
Szegedi településeggyüttes	12	15	16
Szekszárdi településeggyüttes	5	10	10
Székesfehérvári településeggyüttes	13	35	43
Szolnoki településeggyüttes	6	12	13
Tatabányai településeggyüttes	12	11	11
Veszprémi településeggyüttes	10	18	27
Összesen	386	649	751

a) Az agglomeráció 2003. évi településszáma a [3] 1/1. mellékletében szereplővel azonos, míg a 2014. és a 2022. évi a KSH lehatárolása szerinti. Utóbbi kettő természetesen csak kutatási eredménynek tekinthető, és nem érinti az agglomeráció hivatalos lehatárolását.

b) A lehatárolás a [3] 1/3. melléklete alapján történt.

Az ingázás kérdésköre

A településstruktúrák lehatárolásában – véleményem szerint – a legfontosabb változást az ingázási küszöb megnövelése jelenti. Ennek hátterében az ingázás jelentős mértékű növekedése áll, ami a térszerkezet folyamatos változását jelzi (Tóth–Nagy 2014). Megállapítható ugyanis, hogy 2001-ről 2022-re jelentősen nőtt az ingázók száma, mind országosan, mind a vizsgált központokban. Megyei jogú városainkba a beingázás átlagosan megkétszereződött 2001-hez képest. Kecskemét, Debrecen és Érd esetében legnagyobb a növekmény (2. táblázat).

A hazai ingázási viszonyokat jellemző Függelék F3. ábrán kirajzolódnak a legfontosabb ingázási központok. Hazánkban a 2022. évi népszámlálás időpontjában a foglalkoztatottak száma 4,7 millió fő volt. Ebből a körből mintegy 2,7 millió fő a lakóhelyén találta meg a munkáját, 122 ezren pedig külföldön dolgoztak. Így tehát a munkahelyre ingázók száma 2022-ben meghaladta az 1,8 millió főt. Budapest ingázási vonzerejét az mutatja, hogy az ingázók 22,0%-a a fővárost kereste fel munkavégzési célzattal (2. táblázat). A főváros, illetve megyei jogú városaink ingázási vonzásáról megállapítható, hogy a belföldi ingázás 49%-a ezeket a központokat keresi fel. Budapestet viszont a többi központ jelentősen lemaradva követi (Győr 2,6, Székesfehérvár 2,4, Debrecen 2,3, Miskolc 2,1%).

Az ingázók fontos szerepe abban is megnyilvánul, hogy számuk hogyan viszonyul a helyben lakó és helyben dolgozó foglalkoztatottakéhoz (1. ábra). E tekintetben Szekszárd, Veszprém és Székesfehérvár kiemelkednek megyei jogú városaink közül, hiszen esetükben a beingázók aránya a helyben lakó foglalkoztatottak 100%-át is meghaladja. Az ingázás szerepének jelentős növekedését mutatja az a tény, hogy a 2011. évi népszámlálás adatainál kiemelkedő beingázást a helyben lakó foglalkoztatottak 60%-ánál nagyobb aránnyal jellemeztük (Tóth–Nagy 2014). Ezzel szemben Hódmezővásárhelyen, Szegeden, Sopronban, Pécsen, Budapesten, Baján és Debrecenben arányuk az 50%-ot sem éri el.

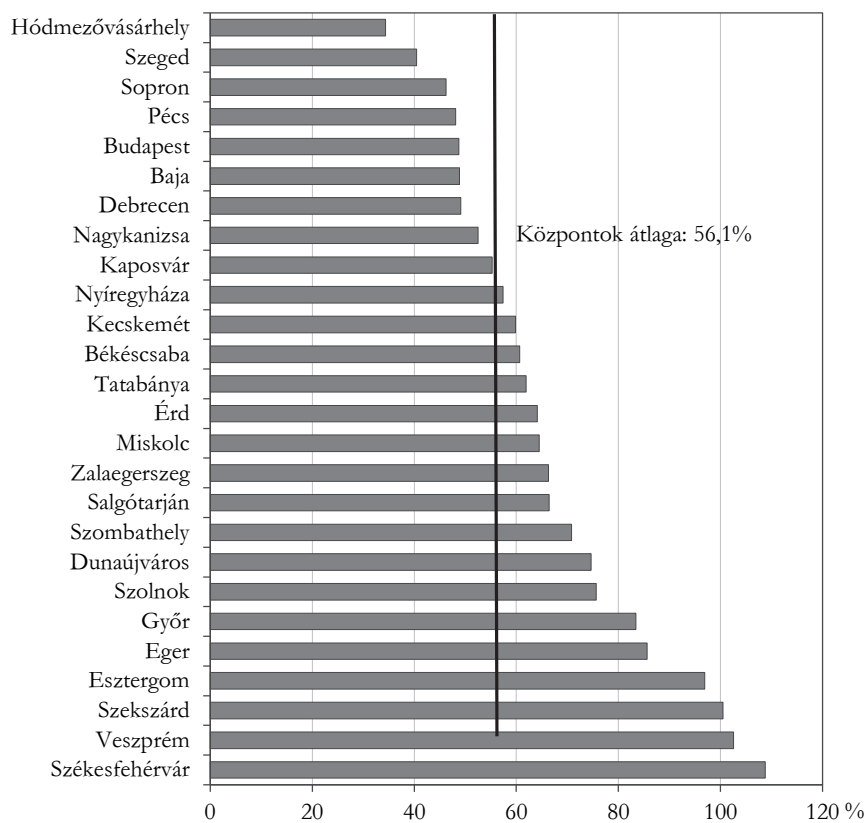
A Budapestre ingázó 399 465 főből mintegy 13% a megyei jogú városokból érkezők aránya. Ezen belül nem meglepően a legnagyobb részt Érd (3,9%) képviseli. Annyiban sincs meglepetés, hogy a sorban Székesfehérvár következik, mely földrajzi közelségével magyarázható. Az ezután következő, több mint 2000 fős Budapestre ingázó foglalkoztatottal rendelkező központok a következők: Kecskemét, Debrecen, Miskolc, Szeged, Szolnok, Nyíregyháza, Tatabánya, Győr, Pécs. A Budapestre történő beingázás adatait a Függelék F1. táblázatában közlöm. Fontosnak tartom kiemelni, hogy Budapest ingázási központ jellege 2001-től folyamatosan növekszik, s a megyei jogú városok – gazdaságuk folyamatos erősödése ellenére – csak kismértékben jelennek meg ellenpólusként a hazai térszerkezetben. 2001-hez képest több olyan központból növekedett jelentősen a Budapestre történő beingázás, ami földrajzi távolságukkal kevésbé indokolható (például Nyíregyháza, Zalaegerszeg, Békéscsaba, Nagykanizsa). Esetükben ugyan viszonylag alacsony bázishoz képest jelentős

a növekmény, mégis figyelemre méltó, hogy a jelentős idővel és költséggel járó utazást többen hajlandók vállalni a Budapesten elérhető előnyök tükrében. Mint arra Koltai–Varró (2020) kutatása is utal: a fővárosba történő ingázás elsődleges oka az elérhető magasabb fizetésekben keresendő.

1. ábra

A településre beingázók száma a helyben lakó foglalkoztatottak arányában, 2022

Number of commuters to the settlement as a proportion of employed persons living locally, 2022

A Függelék F3. ábra alapján a következő megállapítás az, hogy Budapest nem csupán az ingázás fogadójaként, hanem kibocsátóként is fontos. A fővárosból a megyei jogú városokba történő elingázást mutatja a Függelék F2. táblázata. Ez alapján kijelenthető, hogy a fővárosból a megyei jogú városokba történő elingázás 2022-re – 2001-hez képest – több mint kétszeresére emelkedett. 2022-ben a legfontosabb céljuk a Budapestről elingázóknak Érd és Székesfehérvár volt. Megemlíthető még 500 fő feletti elingázóval Győr, Kecskemét, Debrecen és Szeged is. 2001-hez képest Hódmezővásárhely, Nagykanizsa, Salgótarján, Szekszárd és Zalaegerszeg esetében

pedig kiugróan, több mint ötszörösére növekedett. A Budapestről történő elingázás Sopron, Győr, Veszprém, Esztergom és Székesfehérvár esetében meghaladja az oda történő ingázás 30%-át.

Egyrészt az általános, másrészt a fővárosba irányuló ingázás jelentős növekedése rámutat arra, hogy a közlekedési fejlesztések következtében a földrajzi távolságok egyre kevésbé jelentenek akadályt az esetlegesen kedvezőbb munkafeltételek eléréséhez. Fontos viszont figyelembe venni azt, hogy a főbb ingázási irányok (Függelék F3. ábra) általános mintázata egyrészt erősen egyközpontú térszerkezetet mutat. A főváros-megyei jogú városok alapvető kapcsolatrendszerén kívül jelentős ingázási kapcsolatrendszer bontakozik ki a lehatárolt településstruktúrák vonatkozásában is. A megyei jogú városokon kívül csak nagyon kevés település emelhető ki ingázási célterületként. A teljesség igénye nélkül ide sorolható Paks, Kiskunhalas, Orosháza, Szentes, Mátészalka, Sárospatak és Keszthely.

Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a legfontosabb ingázási áramlások között alig fordul elő a szomszédos központot összekötő áramlást. A legjelentősebb áramlások vagy a településstruktúrában belül, vagy pedig Budapest vonatkozásában mutatkoznak. Utóbbi nemzetgazdasági szinten kevésbé számít kedvezőnek, hiszen ideális esetben a munkaerő helyben talál munkát, vagy amennyiben ez nem lehetséges, akkor valamelyik közeli településstruktúrában. Ez viszont bizonyos esetekben a rendelkezésre álló munkahelyek, illetve a nem megfelelő közlekedési szolgáltatások miatt korlátokba ütközik. Indokolt lenne hazánk kiegyensúlyozott területi fejlődése miatt a transzverzális, Budapestet elkerülő közúthálózati elemek kiépítése, fejlesztése. Jelenleg az autópályák kedvezőtlen hatásai közül a főváros szerepének túlzott erősödése emelkedik ki (Tóth 2005), melynek következtében a központok jelentős energiát szívnak el a perifériáiktól. A transzverzális közúthálózati elemek kiépítése a már bejelentett, illetve a közeljövőben várható Dél-Magyarországot érintő fejlesztések kapcsán is fontos lehet, hiszen ezzel a megvalósuló nagyberuházások potenciális munkaerőigénye is biztosítható lehet. Mint arra Egri–Kőszegi (2020) is utalnak, a közlekedésfejlesztések a szolgáltatási szint javulását hozzák magukkal, melynek következtében az ingázás távolsága is növekszik. Nem önmagában az ingázás távolságának növelése a célja az infrastrukturális beruházásoknak, hiszen az ingázás által megvalósuló jelentős gazdasági hatások csak az utazási idő olyan mértékű csökkenése mellett jelentkeznek, amelyek a várható beruházási költségek mellett nem tekinthetők célnak (Szabó et al. 2021). Viszont az infrastruktúrafejlesztés valós gazdasági eredményei túlmutatnak az ingázás erősödéséből fakadó pozitív hatásokon, melyek közül első sorban a területközi kapcsolat intenzitásának növelését emelem ki.

Mint arra Kovács et al. (2015) a 2011. évi ingázási adatok elemzésekor rámutatnak, a településhálózaton belül erősödik a keresztirányú (reciprok-) ingázások szerepe, különösen a Budapesti agglomerációban. A 2022. évi adatok ezt részben megerősítik, hiszen a keresztirányú kapcsolatok valóban fontosak. Bár ezek a keresztirányú áramlások a Budapesti agglomerációban valóban kimutathatók, nagyságuk vi-

szont – mint az a Függelék F3. ábráján is megfigyelhető – elmarad a főváros és a megyei jogú városok közötti áramlásoktól.

2. táblázat

A településre ingázók számának alakulása
Change in the number of commuters to the settlement

Főváros, megyei jogú város	2001	2011	2022	(fő) 2022 a 2001. évi százalékában
Baja	4 585	4 012	6 074	132,5
Békéscsaba	7 983	9 213	13 675	171,3
Budapest	175 275	225 518	399 465	227,9
Debrecen	14 902	21 575	41 449	278,1
Dunaújváros	7 813	9 691	11 392	145,8
Eger	10 010	10 933	16 432	164,2
Érd	3 074	4 572	8 281	269,4
Esztergom	4 367	6 630	9 241	211,6
Győr	26 039	30 281	47 239	181,4
Hódmezővásárhely	2 972	3 785	5 230	176,0
Kaposvár	8 093	9 141	12 949	160,0
Kecskemét	8 980	14 267	28 639	318,9
Miskolc	21 146	25 704	38 102	180,2
Nagykanizsa	6 208	7 069	8 301	133,7
Nyíregyháza	12 321	17 719	27 303	221,6
Pécs	14 873	18 437	28 034	188,5
Salgótarján	5 565	5 614	6 765	121,6
Sopron	5 931	6 569	9 573	161,4
Szeged	12 298	16 720	27 307	222,0
Székesfehérvár	28 240	30 829	43 295	153,3
Szekszárd	7 612	8 615	11 373	149,4
Szolnok	10 290	12 969	19 831	192,7
Szombathely	13 183	16 008	22 136	167,9
Tatabánya	6 693	9 863	15 085	225,4
Veszprém	12 250	13 994	23 196	189,4
Zalaegerszeg	10 290	14 639	14 649	142,4
Összesen	440 993	554 367	895 016	203,0

3. táblázat

A településre ingázás súlyozott átlagtávolsága
Weighted average distance of commuting to the settlement, minutes

Főváros, megyei jogú város	2001	2011	2022	2022 a 2001. évi százalékában
Baja	17,1	18,4	23,8	139,6
Békéscsaba	34,5	21,7	20,3	58,8
Budapest	48,3	33,2	42,9	88,7
Debrecen	40,6	23,9	26,7	65,7
Dunaújváros	21,7	16,1	20,9	96,1
Eger	29,2	20,5	24,0	82,2
Érd	22,6	17,6	25,5	112,8
Esztergom	18,5	16,7	24,6	133,1
Győr	29,4	21,9	29,3	99,8
Hódmezővásárhely	41,3	27,5	34,9	84,5
Kaposvár	28,4	20,1	29,2	102,8
Kecskemét	35,1	25,1	29,3	83,4
Miskolc	31,3	24,3	30,2	96,5
Nagykanizsa	25,3	21,7	26,8	105,8
Nyíregyháza	34,4	23,8	24,2	70,3
Pécs	33,6	21,1	29,5	87,7
Salgótarján	26,3	16,2	21,7	82,5
Sopron	33,8	27,2	44,1	130,6
Szeged	37,3	23,2	30,7	82,4
Székesfehérvár	34,3	21,8	25,3	73,7
Szekszárd	24,2	16,4	20,7	85,6
Szolnok	30,0	24,3	26,2	87,2
Szombathely	25,5	22,1	23,7	93,1
Tatabánya	30,9	18,9	27,9	90,4
Veszprém	27,2	19,1	26,5	97,4
Zalaegerszeg	29,1	27,1	27,1	93,0
Átlag	30,4	21,9	27,5	90,6

Az ingázás súlyozott átlagtávolsága által az egyes központok köré húzható körvonalakat lényegében az adott központok által dominált vonzáskörzetnek is tekinthetjük, mint arra már korábban utaltam. Az ingázás súlyozott átlagtávolsága 2001-ről 2011-re némileg csökkent, vagyis a városok központjaitól közelebb fekvő településekről nőtt az ingázók száma (Tóth 2019). 2011-ről 2022-re viszont az ingázás átlagtávolsága újra emelkedett. A központok igényét tehát a közelebb levő települések már nem tudják kielégíteni, szükség van a távolabb fekvő települések munkaerő-

potenciáljára is. Az ingázás átlagtávolsága 2022-ben még a legtöbb központ esetében elmarad a 2001. évitől, ami részben az időközben lezajlott infrastrukturális beruházásokkal magyarázható.

Amennyiben a természetföldrajzi és más lehetőségek ezt biztosítják, akkor a vonzaskörzetek jelenlegi területén belül, a kapcsolatok intenzívebbé válásával várható a településstruktúrák bővülése. A minél nagyobb vonzaskörzet és településstruktúra közötti különbség – a szükséges társadalmi-gazdasági feltételek megléte esetén – a településstruktúra bővülését vonhatja maga után. Mint azt a Függelék F1. ábra mutatja, ilyen bővülés – többek között – Nyíregyháza–Debrecen, Szeged–Hódmezővásárhely várospárok, illetve Sopron és Kecskemét, valamint a körülöttük lévő településstruktúrák vonatkozásában várható. Ez természetesen nem minden szempontból tekinthető pozitív fejleménynek, hiszen számos externáliával is jár (például növekvő környezetszennyezés, hagyományos településhasználattal visszaszorulása stb.). Fontos tervezési feladat lehet – a folyamatok megfelelő keretek között tartásával – a jelzett externáliák minimalizálása.

A településstruktúrák gazdasági jelentősége

A lehatárolt településstruktúrák gazdasági jelentőségének vizsgálatához a következőképpen számítottam ki a települési gazdasági erőt (Lócsei–Nemes Nagy 2003):

- Meghatároztam az egyes megyékhez tartozó települések részesedését a megyék összes adóköteles jövedelméből, a helyi adók volumenéből és a működő vállalkozások számából.
- E részarányok átlaga (százalékos részesedés) alapján kiszámítottam minden település becsült gazdasági erejét a megfelelő megye – a KSH által hivatalosan közölt – bruttó hazai termék (gross domestic product – GDP) volumenén belül.
- Ezeket a becsült települési adatokat aggregáltam az agglomerációkra, agglomerálódó térségekre, illetve településegységekre.

Mint ahogy a 4. táblázat adatai is mutatják, a Budapesti agglomeráció bár a népesség mintegy harmadát teszi ki, mégis ide összpontosul az országos gazdasági erő közel fele, és a négy agglomeráció együtt az ország gazdasági erejének 53%-át fedi le.

A gazdasági erő településstruktúrák (agglomerációk, nagyvárosi településegységek) közötti megoszlását topologikus térképen ábrázoltam. A topologikus térképek olyan speciális tematikus térképek, ahol a térképeken az eredeti topológia alapvető elemei ugyan megmaradnak, vagyis az eredetileg szomszédos területegységek itt is szomszédosak, a területegységek nagysága viszont az ábrázolandó társadalmi-gazdasági volumennel arányos. Jelen tanulmányban a módszert oly módon alkalmaztam, hogy a települési gazdasági erő nagyságával módosítottam az agglomerációk, településegységek területének nagyságát, míg a felület színezésével ábrázoltam az egy lakosra jutó gazdasági erőt (Függelék F4. ábra). Ehhez összevetésül egy további

ábrát is készítettem, amelyen (F5. ábra) a települések 2022. évi népességszámával módosítottam az agglomerációk, településegységek területének nagyságát, míg a népsűrűséget a felület színezésével ábrázoltam. A térképet a ScapeToad szoftver segítségével készítettem. A módszerről bővebben lásd Gastner et al. (2018), Duncan et al. (2021), és annak további használatát Nemes Nagy–Tagai (2011) mutatják be.

4. táblázat

**Települési gazdasági erő és népesség eloszlása
a 2024. évi lehatárolás alapján**

Distribution of settlement economic strength and population based on
the 2024 delimitation

Megnevezés	Települési gazdasági erő	Népesség
Budapesti agglomeráció	46,2	28,3
További agglomerációk	6,9	7,0
Balatoni agglomerálódó térség	1,5	1,6
További agglomerálódó térségek	2,6	3,0
Településegységek	16,8	18,6
Egyéb, településstruktúrába nem tartozó települések	26,0	41,4
Ország összesen	100,0	100,0

A lehatárolt településstruktúrák hazánk területének 23,6%-át teszik ki, viszont itt lakik a népesség 58,6%-a, illetve itt állítják elő a települési gazdasági erő 74%-át. Mint az a 4. táblázat adataiból is kitűnik, társadalmi-gazdasági szempontból az ország meghatározó térségeit jelentik. A két topológikus térkép összevetése azt mutatja, hogy a gazdasági szempontból a Budapesti agglomeráció szerepe sokkal jelentősebb, mint az a népességszámából következne. A településstruktúrák további jellemzőit az 5. táblázat tartalmazza.

5. táblázat

A 2024. évi lehatárolás néhány jellegzetessége
Certain characteristics of the 2024 delimitation

Megnevezés	Népesség, fő, 2022	Népsűrűség, 2022	Vállalkozás- sűrűség, 2022	Munka- nélküliségi arány, 2022	Egy főre jutó jövedelem, 2022
Budapesti agglomeráció	2 767 690	746,7	135,7	43,6	124,2
Győri agglomeráció	253 048	134,2	102,3	29,5	115,0
Miskolci agglomeráció	238 956	220,2	78,5	141,6	96,9
Pécsi agglomeráció	186 791	227,7	110,6	67,5	97,4
Balatonai agglomerálódó térség	154 843	102,0	128,4	85,1	90,1
Egri agglomerálódó térség	76 963	139,0	102,2	104,3	104,3
Szombathelyi agglomerálódó térség	124 207	122,7	98,2	56,9	103,3
Zalaegerszegi agglomerálódó térség	88 267	109,6	99,1	74,5	101,3
Bajai településeggyüttes	37 889	127,2	104,8	68,5	85,5
Békéscsabai településeggyüttes	127 328	115,5	93,8	132,0	91,1
Debreceni településeggyüttes	265 321	239,4	104,9	113,0	99,6
Dunaújvárosi településeggyüttes	66 408	177,7	84,7	102,0	112,3
Esztergomi településeggyüttes	30 024	206,5	100,3	61,1	107,3
Kaposvári településeggyüttes	78 875	132,3	101,7	89,5	95,1
Kecskeméti településeggyüttes	143 928	140,5	109,2	76,7	108,2
Nagykanizsai településeggyüttes	58 008	115,1	93,6	131,8	88,3
Nyíregyházi településeggyüttes	146 813	242,0	111,9	87,1	98,9
Salgótarjáni településeggyüttes	44 779	150,2	72,4	223,2	87,7
Soproni településeggyüttes	82 294	204,1	93,2	26,4	67,3
Szegedi településeggyüttes	204 596	233,3	114,3	40,3	102,8
Szekszárdi településeggyüttes	43 895	99,6	107,7	100,1	100,4
Székesfehérvári településeggyüttes	182 079	106,7	97,6	57,9	116,4
Szolnoki településeggyüttes	102 445	135,4	82,9	109,2	103,0
Tatabányai településeggyüttes	84 625	257,9	88,9	53,4	116,5
Veszprémi településeggyüttes	95 707	115,6	115,7	49,1	109,8
Településeggyüttesbe nem tartozó települések	3 997 968	54,0	74,4	153,0	82,6
Magyarország	9 908 798	100,0	100,0	100,0	100,0

Összegzés

Tanulmányomban a hazai településstruktúrák lehatárolásának felülvizsgálatát ismerttettem. A felülvizsgálat során – több más mutató mellett – a 2022. évi népszámlálás adatait használtam fel. Vizsgálataimban rámutattam az ingázás egyre nagyobb jelentőségére a hazai területi folyamatokban. Végül a lehatárolt településstruktúrák gazdasági jelentőségét elemeztem, különböző megközelítések segítségével. Kiemeltem továbbá a Budapesti agglomeráció – népességarányát nagymértékben meghaladó – gazdasági jelentőségét is.

Az egyes agglomerációk, agglomerálódó térségek és nagyvárosi településegységek lehatárolása, 2024

(A lehatárolt települések esetében alkalmazott jelölések: **KÖZPONT**–**TÁRSKÖZPONT**–Egyéb település)

Agglomerációk

Budapesti agglomeráció: Albertirsa, Alsónémedi, Bag, Bénye, Biatorbágy, Budajenő, Budakalász, Budakeszi, Budaörs, **BUDAPEST**, Ceglédbercel, Csobánka, Csomád, Csömör, Csörög, Dány, Délegyháza, Diósd, Dömös, Dunabogdány, Dunaharaszti, Dunakeszi, Dunavarsány, Ecsér, ÉRD, Erdőkertes, Felsőpakony, Fót, Galgahévíz, Gomba, Göd, Gödöllő, Gyal, Gyömrő, Halásztelek, Herceghalom, Hévízgyörk, Inárcs, Isaszeg, Kajászó, Kakucs, Káva, Kerepes, Kismaros, Kisoroszi, Kistarcsa, Kóka, Leányfalu, Maglód, Majosháza, Martonvásár, Mende, Mogyoród, Monor, Monorierdő, Nagykovácsi, Nagymaros, Nagytarcsa, Nyáregyháza, Ócsa, Órbottyán, Pánd, Páty, Pécel, Perbál, Péteri, Pilis, Pilisborosjenő, Piliscsaba, Pilisjászfalu, Pilisvörösvár, Pilisszántó, Pilisszentiván, Pilisszentkereszt, Pilisszentlászló, Pócsmegyer, Pomáz, Pusztazámor, Remeteszőlős, Solymár, Sós-kút, Sülysáp, Szada, Százhalombatta, Szentendre, Szentmártonkáta, Szigetcsép, Szigethalom, Szigetmonostor, Szigetszentmiklós, Sződ, Sződliget, Tahitótfalu, Taksony, Tápióság, Tápiószecső, Tárnok, Telki, Tinnye, Tóalmás, Tordas, Tök, Tököl, Törökbálint, Uri, Üllő, Üröm, Vác, Vácrátót, Vecsés, Veresegyház, Verőce, Visegrád, Zebegény, Zsámbék.

Győri agglomeráció: Abda, Árpás, Ásványráró, Bágyogszovát, Bakonygyirót, Bakonypéterd, Bakonyszentlászló, Bakonytamási, Bana, Barbacs, Bársonyos, Bezi, Bodonhely, Bőny, Börcs, Csikvánd, Dunaszeg, Dunaszentpál, Écs, Enese, Fehértó, Felpéc, Gecse, Gic, Gönyű, Gyarmat, Gyömöre, **GYŐR**, Győrasszonyfa, Győrladamér, Győráság, Győrsövényház, Győrszemere, Győrújbarát, Győrújfalú, Győrzámoly, Ikrény, Kajárpéc, Kisbabet, Kisbajcs, Kóny, Koroncó, Kunsziget, Lázi, Lébény, Markotabödöge, Mecsér, Mérges, Mezőörs, Mórchida, Mosonszentmiklós, Nagybajcs, Nagyszentjános, Nyalka, Nyúl, Öttevény, Pannonhalma, Pázmándfalu,

Pér, Rábacsécsény, Rábapatonna, Rábaszentmihály, Rábaszentmiklós, Ravazd, Rétalap, Románd, Sikátor, Sokorópátka, Szerecseny, Táp, Tápszentmiklós, Tarjánpuszta, Tényő, Tét, Töltéstava, Vámoszabadi, Vének, Veszprémvarsány.

Miskolci agglomeráció: Alacska, Alsódobsza, Alsózsolca, Arnót, Boldva, Bükkaranyos, Bükk-szentkereszt, Emőd, Felsőzsolca, Gesztely, Harsány, Hejőkeresztúr, Hernádkak, Hernádnémeti, Kisgyőr, Kistokaj, Kondó, Mályi, **MISKOLC**, Nyékládháza, Onga, Parasznya, Radostyán, Répáshuta, Sajóbáony, Sajóecseg, Sajókápolna, Sajókeresztúr, Sajólád, Sajólászlófalva, Sajópálfala, Sajópetri, Sajósenye, Sajószentpéter, Sajóvamos, Sóstófalva, Szikszó, Szirmabesenyő, Újcsanáros, Varbó, Vatta.

Pécsi agglomeráció: Abaliget, Aranyosgadány, Áta, Bakonya, Baksa, Berkesd, Bicsérd, Birján, Bisse, Boda, Bogád, Cserkút, Egerág, Ellend, Erzsébet, Görcsöny, Gyód, Hásságy, Hosszúhetény, Keszü, Kisherend, Kistótfalu, Kozármisleny, Kökény, Kővágószőlős, Kővágótöttös, Lothárd, Magyarsarlós, Mánfa, Martonfa, Nagykozár, Olasz, Orfű, **PÉCS**, Pécsbagota, Pécsudvard, Pécsvárad, Pellérd, Pereked, Pogány, Romonya, Szabadszentkirály, Szalánta, Szemely, Szentlőrinc, Szilágy, Szókéd, Túrony, Zók.

Agglomerálódó térségek

Balaton agglomerálódó térség: Ábrahámhegy, Alsóörs, Alsópáhok, Aszófő, Badacsonytomaj, Badacsonytördemic, Balatonakali, **BALATONALMÁDI**, Balatonberény, **BALATONBOGLÁR**, Balatonederics, Balatonfenyves, Balatonfőkajár, **BALATONFÖLDVÁR**, **BALATONFÜRED**, Balatonfűzfő, Balatongyörök, Balatonkenese, Balatonkeresztúr, **BALATONLELLE**, Balatonmáriafürdő, Balatonőszöd, Balatonrendes, Balatonszabadi, Balatonszárszó, Balatonszemes, Balatonszentgyörgy, Balatonszepezd, Balatonudvari, Balatonvilágos, Cserszegtomaj, Csopak, Felsőörs, Felsőpáhok, **FONYÓD**, Gyenesdiás, Hévíz, **KESZTHELY**, Kőröshegy, Kővágóörs, Lovas, Örvényes, Paloznak, Révfülöp, Rezi, **SIÓFOK**, Szántód, Szigliget, Tihany, Vonyarcvashegy, Zamárdi, Zánka.

Egri agglomerálódó térség: Andornaktálya, Bátor, Bélapátfalva, Demjén, **EGER**, Egerbakta, Egerbocs, Egerszalók, Egerszólát, Felsőtárkány, Hevesaranyos, Maklár, Mikófalva, Mónosbél, Nagytálya, Noszvaj, Novaj, Ostoros, Szarvaskő.

Szombathelyi agglomerálódó térség: Acsád, Balogunyom, Bozzai, Bozsok, Bögöt, Bucsu, Csempezkopács, Csipkerek, Dozmat, Egyházasrádóc, Felsőcsatár, Gencsapáti, Gyanógeregye, Gyöngyösfalu, Harasztifalu, Horvátlövő, Ják, Kám, Kenéz, Kisunyom, Kőszegpaty, Lukácsháza, Megyehíd, Meggyeskovácsi, Meszlen, Nagykölked, Nára, Narda, Nemesbőd, Nemeskolta, Nemesremphollós, Ölbő, Pecöl, Perenye, Pornóapáti, Pósfá, Püspökmolnári, Rábahídvég, Rábatöttös, Rádóckölked, Rum, Salköveskút, Sé, Sorkifalud, Sorkikápolna, Sorokpolány, Söpte, Szeles-

te, Szemenye, Szentpéterfa, **SZOMBATHELY**, Tanakajd, Táplánszentkereszt, Torony, Tömörd, Vasasszonyfa, Vaskeresztes, Vassurány, Vasszécseny, Vasszilvág, Vát, Vép, Zsennye.

Zalaegerszegi agglomerálódó térség: Alibánfa, Almásháza, Alsónemesapáti, Babosdöbréte, Bagod, Bak, Baktüttös, Becsvölgye, Bocföldre, Boncodföldre, Böde, Búcsúszentlászló, Csatár, Csonkahegyhát, Dobronhegy, Egervár, Gellénháza, Gomboszeg, Gósfá, Hagyárosbörönd, Hottó, Kávás, Kemendollár, Kisbucsa, Kiskutas, Kispáli, Lakhegy, Lickóvadamos, Milejszeg, Misefa, Nagykapornak, Nagykutas, Nagylengyel, Nagypáli, Nemesapáti, Nemessándorháza, Nemesszentandrás, Németfalu, Ormándlak, Ozmánbük, Pakod, Pálfiszig, Pethóhenye, Petrikeresztúr, Pókaszepetk, Pusztaderics, Pusztaszentlászló, Salomvár, Sárhida, Söjtör, Szentkozmadombja, Szilvág, Teskánd, Tófej, Vasboldogasszony, Vaspör, Vöckönd, Zalabér, Zalaboldogfa, Zalacséb, **ZALAEGERSZEG**, Zalaháshág, Zalaistvánd, Zalaszentgyörgy, Zalaszentiván, Zalaszentlőrinc, Zalaszentmihály.

Nagyvárosi településegységek

Bajai nagyvárosi településegységek: **BAJA**, Bátmonostor, Vaskút

Békéscsabai nagyvárosi településegységek: **BÉKÉS**, **BÉKÉSCSABA**, Csabaszbadi, Doboz, Gyula, Kétsoprony, Murony, Sarkad, Szabadkígyós, Telekgerendás, Újkígyós.

Debreceni nagyvárosi településegységek: Bocskaikert, **DEBRECEN**, Ebes, Hajdúbagos, Hajdúhadház, Hajdúsámson, Hosszúpályi, Mikepércs, Monostorpályi, Nyírmártonfalva, Sáránd, Téglás, Vámospércs.

Dunaújvárosi nagyvárosi településegységek: Baracs, **DUNAÚJVÁROS**, Előszállás, Kisapostag, Kulcs, Mezőfalva, Nagykarácsony, Nagyvenyim, Rácalmás.

Esztergomi nagyvárosi településegységek: **ESZTERGOM**, Pilismarót.

Kaposváti nagyvárosi településegységek: Bárdudvarnok, Baté, Cserénfa, Csombárd, Hetes, Juta, Kaposfő, Kaposgyarmat, Kaposmérő, Kaposújlak, **KAPOSVÁR**, Kaposszerdahely, Magyaratád, Magyaregres, Mernye, Orci, Patca, Ráksi, Sántos, Simonfa, Somogyaszaló, Szenna, Szentbalázs, Szilvásszentmárton, Taszár, Várda, Zimány, Zselickisfalud, Zselickislak, Zselicszentpál.

Kecskeméti nagyvárosi településegységek: Ágasegyháza, Ballószög, Fülöpháza, Fülöppakab, Helvécia, Jakabszállás, **KECSKEMÉT**, Kerekegyháza, Kunszállás, Lakitelek, Nyárlőrinc, Szentkirály, Városföld.

Nagykanizsai nagyvárosi településeggyüttes: Bocska, Csapi, Eszteregnye, Fityeház, Fűzvölgy, Gelse, Gelsesziget, Homokkomárom, Hosszúvölgy, Kacorlak, Kistréce, Liszó, Magyarszentmiklós, Magyarszerdahely, Molnári, Murakeresztúr, **NAGYKANIZSA**, Nagyréce, Petrivente, Rigyác, Semjénháza, Sormás, Szepetnek, Újudvar, Zalasárszeg, Zalaszentbalázs, Zalaújlak.

Nyíregyházi nagyvárosi településeggyüttes: Apagy, Kemece, Kótaj, Napkor, **NYÍREGYHÁZA**, Nyírpazony, Nyírtelek, Nyírtura, Sényő, Tiszatelek, Vasmegyer.

Salgótarjáni nagyvárosi településeggyüttes: Cered, Etes, Karancsalja, Karancsberény, Karancslapujtó, Kazár, Kishartyán, Mátraszele, Nagykeresztúr, **SALGÓTARJÁN**, Somoskőújfalu, Vizslás.

Soproni nagyvárosi településeggyüttes: Ágfalva, Ebergőc, Fertőboz, Fertőhomok, Fertőrákos, Harka, Hegykő, Hidegség, Kópháza, Nagycenk, Nagylózs, Peresztég, Pinnye, Rőjtökmuzsaj, **SOPRON**.

Szegedi nagyvárosi településeggyüttes: Algyó, Bordány, Deszk, Dóc, Domaszék, Ferencszállás, Klárafalva, Kübekháza, Röske, Sándorfalva, Szatymaz, **SZEGED**, Tizzasziget, Újszentiván, Üllés, Zombó.

Szekszárdi nagyvárosi településeggyüttes: Decs, Harc, Kakasd, Kéty, Ócsény, Sióagárd, Szálka, **SZEKSZÁRD**, Várdomb, Zomba.

Székesfehérvári nagyvárosi településeggyüttes: Aba, Bakonykúti, Bodajk, Csákberény, Csór, Csősz, Fehérvárcsurgó, Füle, Gánt, Hantos, Iszkaszentgyörgy, Isztimér, Jenő, Káloz, Kincsesbánya, Kisláng, Kőszárhegy, Lepsény, Lovasberény, Magyaralmás, Moha, Nádasdladány, Nagylók, Pákozdi, Pátka, Polgárdi, Sárkeresztés, Sárkeresztúr, Sárkeszi, Sárosd, Sárszentágota, Sárszentmihály, Seregélyes, Soponya, Söréd, Sukoró, Szabadbattyán, Szabadegyháza, **SZÉKESFEHÉRVÁR**, Tác, Úrhida, Zámoly, Zichyújfalu.

Szolnoki nagyvárosi településeggyüttes: Besenyszög, Rákóczi falva, Rákócziújfalu, Szajol, Szászberek, **SZOLNOK**, Tiszajenő, Tiszatenyő, Tiszavárkony, Tószeg, Újszász, Vezseny, Zagyvarékas.

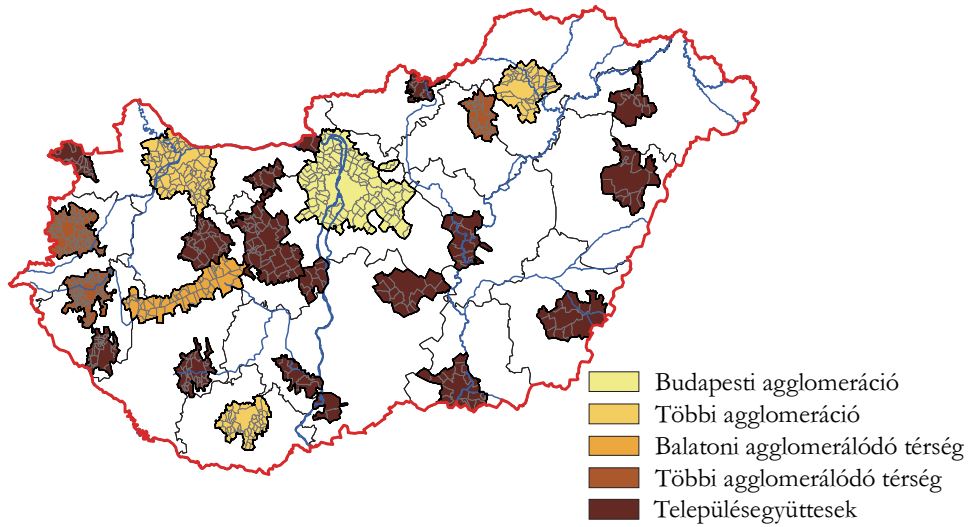
Tatabányai nagyvárosi településeggyüttes: Héreg, Kecskéd, Kömlőd, Környe, Szárliget, Tarján, **TATABÁNYA**, Várgesztes, Vértessomló, Vértestolna, Vértesszőlős.

Veszprémi nagyvárosi településeggyüttes: Bánd, Borzavár, Csehbánya, Eplény, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Hidegkút, Királyszentistván, Litér, Lókút, Márkó, Nagyesztergár, Nemesvámos, Olaszfalva, Öskü, Pénzesgyőr, Porva, Sóly, Szentgál, Szentkirályszabadja, Tótvázsony, Úrkút, **VESZPRÉM**, Veszprémfajs, Vilonya, Zirc.

Függelék

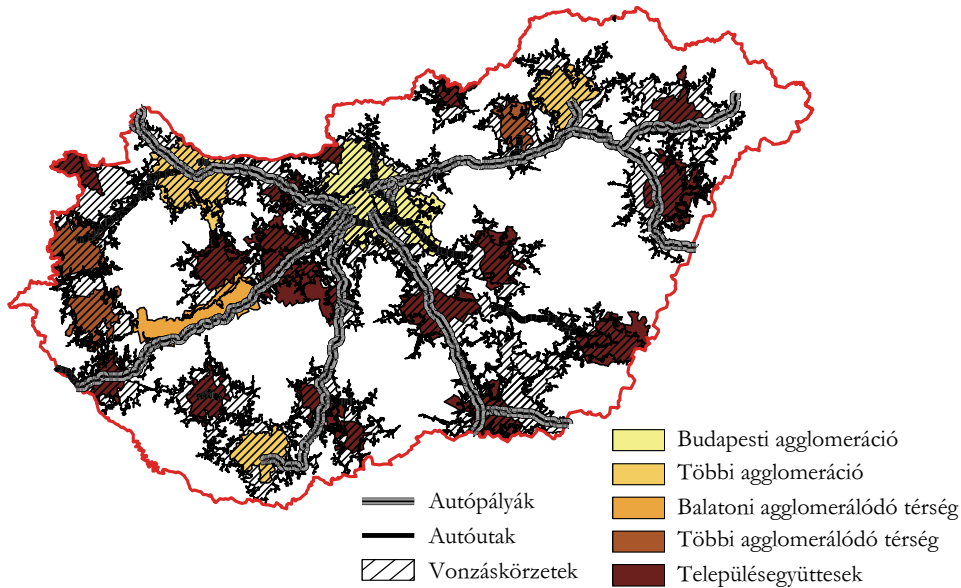
F1. ábra

A lehatárolás eredménye, 2024
Delimitation results, 2024

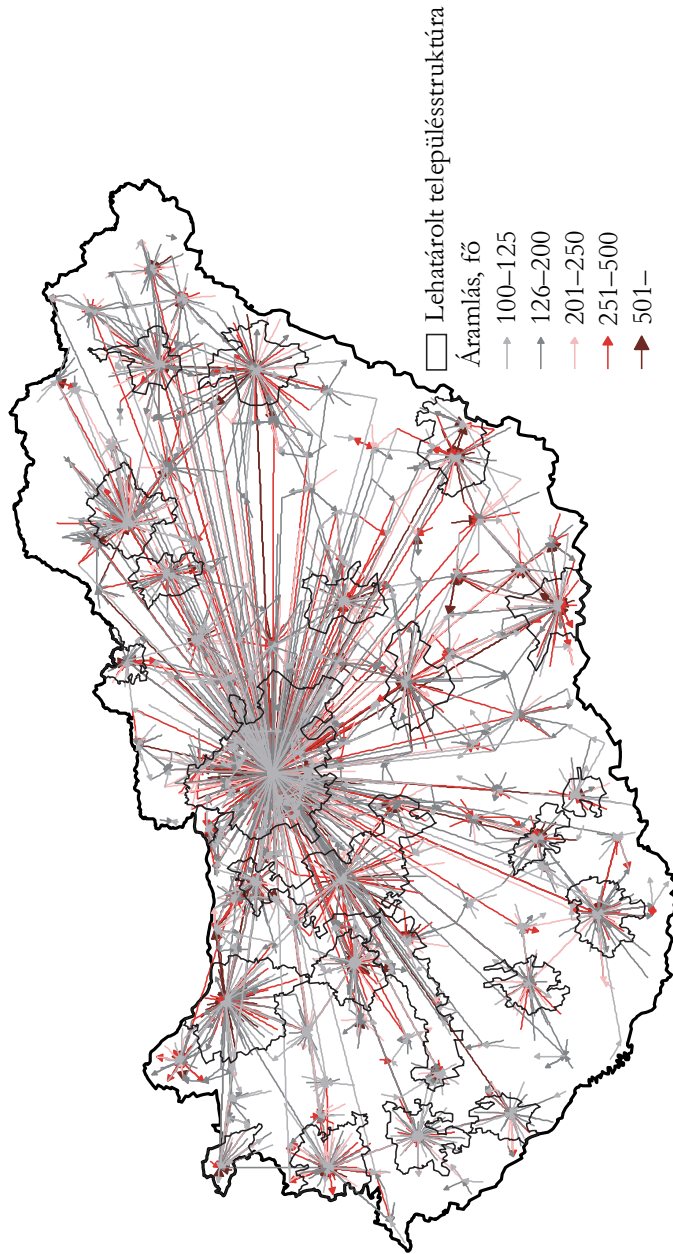
F2. ábra

A lehatárolt településstruktúrák és vonzáskörzetek viszonya, 2024
Relationship between delimited settlement structures and catchment areas, 2024

F3. ábra

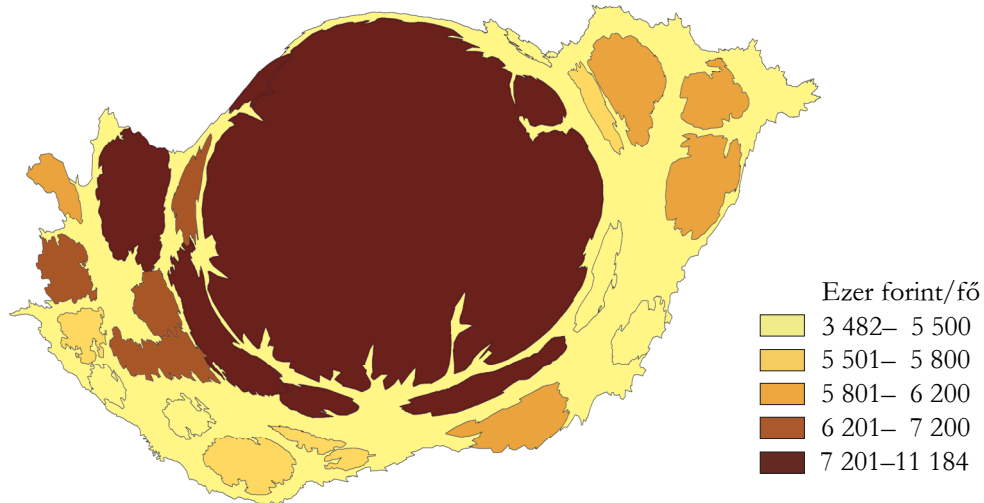
Főbb ingázási irányok és a lehatárolt településstruktúrák viszonya, 2024
Relationship between the main commuting directions and the delimited settlement structures, 2024

F4. ábra

Az agglomerációk és a nagyvárosi településegységek gazdasági erejének topológikus térképe, 2024

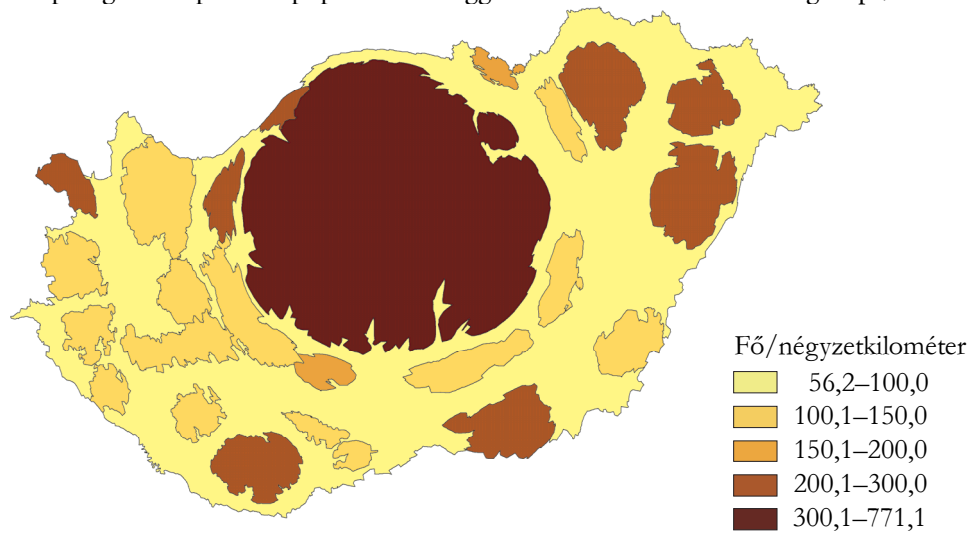
Topological map of agglomerations' and settlement groups' economic power, 2024

F5. ábra

Az agglomerációk és a nagyvárosi településegységek népességének topológikus térképe, 2024

Topological map of the population of agglomerations and settlement groups, 2024

F1. táblázat

Budapestre történő beingázás
Commuting to Budapest

Forrás	2022	2011	2001	2022 a 2001. évi százalékában
Baja	617	135	72	856,9
Békéscsaba	1 140	162	58	1 965,5
Debrecen	2 833	580	351	807,1
Dunaujváros	1 525	539	375	406,7
Eger	1 388	447	223	622,4
Érd	15 554	10 761	9 499	163,7
Esztergom	1 461	752	685	213,3
Győr	2 073	672	305	679,7
Hódmezővásárhely	477	125	34	1 402,9
Kaposvár	1 055	183	84	1 256,0
Kecskemét	2 859	976	376	760,4
Miskolc	2 761	759	334	826,6
Nagykanizsa	740	144	41	1 804,9
Nyíregyháza	2 307	322	70	3 295,7
Pécs	2 032	400	191	1 063,9
Salgótarján	1 294	442	268	482,8
Sopron	584	136	57	1 024,6
Szeged	2 588	606	194	1 334,0
Székesfehérvár	3 777	1 893	1 180	320,1
Székszárd	557	153	66	843,9
Szolnok	2 442	1 080	616	396,4
Szombathely	904	160	102	886,3
Tatabánya	2 177	1 251	1 253	173,7
Veszprém	1 243	400	169	735,5
Zalaegerszeg	818	165	34	2 405,9
Összesen	55 206	23 243	16 637	331,8

F2. táblázat

Budapestről történő elingázás
Commuting from Budapest

Forrás	2022	2011	2001	2022 a 2001. évi százalékában
Baja	70	30	18	388,9
Békéscsaba	116	22	30	386,7
Debrecen	573	205	145	395,2
Dunaújváros	295	210	86	343,0
Eger	305	126	64	476,6
Érd	1 959	1 226	895	218,9
Esztergom	452	216	116	389,7
Győr	728	308	193	377,2
Hódmezővásárhely	53	11	9	588,9
Kaposvár	165	90	46	358,7
Kecskemét	622	325	133	467,7
Miskolc	477	199	171	278,9
Nagykanizsa	73	26	13	561,5
Nyíregyháza	274	87	68	402,9
Pécs	429	216	138	310,9
Salgótarján	147	35	28	525,0
Sopron	208	92	84	247,6
Szeged	519	253	141	368,1
Székesfehérvár	1 142	597	365	312,9
Szekszárd	88	28	17	517,6
Szolnok	366	152	84	435,7
Szombathely	212	80	65	326,2
Tatabánya	485	298	139	348,9
Veszprém	387	127	101	383,2
Zalaegerszeg	126	38	25	504,0
Összesen	12 293	7 008	5 175	237,5

IRODALOM

- BERKES, J. (2019): *A magyar regionális központok és térségeik gazdasági, munkabelyi-foglalkoztatási, társadalmi funkciója* PhD disszertáció, Széchenyi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola, Győr.
- BERKES, J. (2020): The economic resource of the catchment area of the Hungarian regional centers *Deturope* 12 (3): 58–81.
- BODOR, N.–PÉNZES, J. (2012): Eger komplex vonzáskörzetének dinamikai vizsgálata *Tér és Társadalom* 26 (3): 30–47. <https://doi.org/10.17649/TET.26.3.1929>

- DUNCAN, I. K.–TINGSHENG, S.–PERRAULT, S. T.–GASTNER, M. T. (2021): Task-based effectiveness of interactive contiguous area cartograms. In: *IEEE Transactions on visualization and computer graphics* 27 (3): 2136–2152.
<https://doi.org/10.1109/TVCG.2020.3041745>
- EGRI, Z.–KÓSZEGI, I. (2020): A közúti elérhetőség szerepe a kelet-magyarországi gazdasági teljesítményben és gazdaságfejlesztésben *Területi Statisztika* 60 (6): 653–687.
<https://doi.org/10.15196/TS600603>
- GASTNER, M. T.–SEGUY, V.–MORE, P. (2018): Fast flow-based algorithm for creating density-equalizing map projections *Proc. Natl. Acad. Sci. U.S.A.* 115 (10): E2156–E2164.
<https://doi.org/10.1073/pnas.1712674115>
- HAJDÚ, Z.–T. MÉREY, K. (1985): A vonzaskörzet-kutatás történeti földrajzi kérdései. In: FARAGÓ, L.–HRUBI, L. (szerk.): *A vonzaskörzetek gazdasági és közigazgatási kérdései* pp. 65–76., MTA RKK DTI Közlemények 32., MTA RKK DTI, Pécs.
- KISS, J. P.–BAJMÓCY, P. (2001): Városi funkciójú központok és elméleti vonzaskörzeteik az Alföldön *Tér és Társadalom* 15 (1): 65–89.
<https://doi.org/10.17649/TET.15.1.788>
- KOLTAI, L.–VARRÓ, A. (2020): Ingázás A Budapesti Agglomerációban *Új Munkaügyi Szemle* 1 (3): 26–37.
- KOVÁCS, T.–TÓTH, G. (2003): Agglomerációk, településegységek a magyar településrendszerben.: A területbeosztás 2003. évi felülvizsgálatának eredményei *Területi Statisztika* 43 (4): 387–391.
- KOVÁCS, Z.–EGEDY, T.–SZABÓ, B. (2015): Az ingázás területi jellemzőinek változása Magyarországon a rendszerváltozás után *Területi Statisztika* 55 (3): 233–253.
- LÓCSEI, H.–NEMES NAGY, J. (2003): A Balatoni régió gazdasági súlya és belső térszerkezete. In: NEMES NAGY, J. (szerk.): *Kistérségi mozaik* pp. 134–149., Regionális Tudományi Tanulmányok 8. ELTE Regionális Földrajzi Tanszék – MTA-ELTE Regionális Tudományi Kutatócsoport, Budapest.
- NAGY, G.–TIMÁR, J. (2010): Városrégiók a hazai térkutatásokban. In: *Határtalan várostérségek – Az országhatárokon átívelő várostérségi kapcsolatok a Kárpát-medencében* MTA Regionális Kutatások Központja, Békéscsaba–Budapest.
- NEMES NAGY, J.–TAGAI, G. (2011): Regional inequalities and the determination of spatial structure *Regional Statistics* 1 (1): 15–28.
- SZABÓ, N.–FARKAS, R.–VARGA, A. (2021): A régióközi ingázás szerepe a lemaradó régiók gazdasági növekedésében: Baranya megye esete *Statisztikai Szemle* 99 (4): 301–332.
<https://doi.org/10.20311/stat2021.4.hu0301>
- TÓTH, G. (2005): *Az autópályák szerepe a regionális folyamatokban* KSH, Budapest.
- TÓTH, G. (2014): Az agglomerációk, településegységek lehatárolásának eredményei *Területi Statisztika* 54 (3): 289–299.
- TÓTH, G. (2019): *Az elérhetőség szerepe a térszerkezet társadalomföldrajzi vizsgálatában* MTA doktori disszertáció, Budapest.
- TÓTH, G.–NAGY, Z. (2014): Az agglomerációk, településegységek lehatárolásának eredményei. In: KÓRÓDI, T.–SANSUMNÉ MOLNÁR, J.–SISKÁNÉ SZILASI, B.–DOBOS, E. (szerk.): *VII. Magyar Földrajzi Konferencia kiadványa* pp. 572–581., ME Földrajz-Geoinformatika Intézet, Miskolc.

TÓTH, G.–SCHUCHMANN, P. (2010): A budapesti agglomeráció területi kiterjedésének vizsgálata *Területi Statisztika* 50 (5): 510–529.

ADATBÁZISOK

- [1] KSH Adattárház. <https://statinfo.ksh.hu/Stainfo/themeSelector.jsp?lang=hu>
(letöltve: 2023. október)
- [2] KSH 2022. évi népszámlálás. <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/adatbazis/>
(letöltve: 2023. október)

TÖRVÉNYEK

- [3] 2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
- [4] 2005. évi LXIV. törvény a Budapesti agglomeráció területrendezési tervéről